

Tillsyn av strandbad 2024

Miljö- och hälsoskyddsavdelningen
Rapport september 2024

Sammanfattning

Miljö- och hälsoskyddsavdelningen (MHA) har under sommaren 2024 bedrivit tillsyn på nio badplatser i Österåkers kommun. Genom provtagning och löpande kontroll av baden ökar möjligheten för att snabbt kunna åtgärda och/eller varna för en förorening av badvattnet.

Baden kontrolleras genom att vattenprov tas och att skötseln av strand, omgivande ytor och tillhörande sanitära anläggningar inspekteras. MHA tittar också efter tecken på algbloomning och andra föroreningar. Vid varje inspektionstillfälle dokumenteras även de yttre förutsättningarna vid badet som väder, vind, vattentemperatur och siktdjup. Uppgifter från tillsyn och provtagning redovisas på Havs- och vattenmyndighetens webbsida Badplatsen.

Sammanfattningsvis har badsommaren 2024 varit bra i Österåkers kommun. Tre bad har haft en kort period av förhöjda bakteriehalter som troligen berodde på att det dygnet före provtagningen regnat kraftigt.

Inga algbloomningar eller bräddningar av avloppsvatten som riskerar att försämra vattenkvaliteten har rapporterats vid baden i sommar.

Bakgrund

Tillsyn och provtagning på strandbadvatten regleras av badvattenförordningen (2008:218). I förordningen står bland annat att kommunen är skyldig att ha ett register med de ytvattenförekomster där ett stort antal personer förväntas bada under kommande badvattensäsong. Vid dessa bad ska tillsyn utföras och prover tas. Förordningen styr även hur ofta vattenprov ska tas och vilka parametrar som ska analyseras. Havs- och vattenmyndighetens föreskrifter och allmänna råd (2012:14) beskriver närmare hur tillsynen ska bedrivas.

I Österåker bedriver Miljö- och hälsoskyddsnämnden tillsyn och tar prover vid följande bad:

1. Domarudden
2. Garnsviksbadet
3. Österskärs havsbad
4. Badholmen
5. Fiskartorpet
6. Trälhavsbadet
7. Valsjön
8. Breviksbadet
9. Linanäsbadet

De parametrar som analyseras vid badvattenprovtagning är bakterier av typen *E.coli* och Intestinala enterokocker. Dessa bakterier finns i tarmkanalen hos människor och djur och indikerar föroreningar från t ex avlopp eller gödsel. Enterokocker har större motståndskraft och längre överlevnad i omgivningen än *E.coli*.

Syfte

Syftet med badvattenprovtagningen och tillsynen är att minska risker för människors hälsa och miljön.

Utförande och metod

Tillsyn och provtagning ska ske minst två gånger under den period som klassas som badsäsong i Stockholmsområdet, 21 juni - 15 augusti. Strax innan säsongen startar ska även ett försäsongspröv tas. MHA brukar ta ett försäsongspröv och tre ordinarie prover vid varje bad. Vid varje provtagningstillfälle görs även en okulär besiktning av området kring badstranden och inspektion av sanitära anläggningar. När analysresultaten kommer in till MHA redovisas dessa på Havs- och vattenmyndighetens webbplats Badplatsen. Länk till Badplatsen finns från kommunens hemsida. Vid förhöjda halter av bakterier, tjänligt med anmärkning eller otjänligt, följs Havs- och vattenmyndighetens riktlinjer gällande uppföljande provtagning.

Resultat

Provtagning

Tabell 1 Resultaten från provtagningarna, rött=otjänligt, gult=tjänligt med anmärkning och grönt=tjänligt. *Omprov på grund av tidigare förhöjd halt.

Badplats	13/6 (försä song)	1/7	4/7 *	8/7 *	18/7	8/8
Österskärshavsbad						
Breviksbadet						
Domarudden						
Garnsviksbadet						
Badholmen						
Fiskartorpet						
Linanäsbadet						
Trälhavsbadet						
Valsjön						

Vid första ordinarie provtillfälle, 1/7, var provet vid Fiskartorpet otjänligt på grund av höga halter intestinala enterokocker. Provet vid Breviksbadet var otjänligt på grund av höga halter intestinala enterokocker och e. coli låg över gränsen för tjänligt med anmärkning. Provet vid Valsjön var tjänligt med anmärkning på grund av förhöjda halter av både intestinala enterokocker och e. coli. Vi efterföljande omprov 3 dagar senare hade halterna intestinala enterokocker sjunkit vid både Fiskartorpet och Breviksbadet så proverna var nu tjänliga med anmärkning. Vid Valsjön var halten e. coli nere på tjänlig nivå men intestinala enterokocker hade ökat till otjänlig halt. Nästa omprov togs fyra dagar senare och då var samtliga prover tjänliga. Övriga badplatser har haft tjänliga prover hela sommaren.

Övrig tillsyn

Fåglar förekommer vid alla bad med vid de flesta provtagningarna noterades enbart enstaka gräsänder eller sothönan. Vid Badholmen, Fiskartorpet och Breviksbadet har större antal gäss och änder och avföring från dessa noterats vid några tillfällen.

MHA har inte fått in rapporter om eller själva noterat några algblomningar vid baden denna sommar.

Figur 1 Badholmen 13 juni 2024

Diskussion

Sommaren 2024 inleddes med soligt och stilla väder under juni i stora delar av landet. Resten av sommaren präglades på en del håll av återkommande kraftiga skyfall som gav höga flöden och bräddningar av avloppsvatten vilket ledde till att ett stort antal kommuner fick avråda från bad på många platser. Österåker var dock relativt förskonade från detta.

Dygnet innan provtagningen 1 juli hade det dock regnat kraftigt och troligen var det regnvädret som sköljde med föroreningar och dagvatten ut vid tre av baden och som ledde till förhöjda bakteriehalter. Vid denna provtagning rapporterades mycket fågelbajs på stranden vid Breviksbadet vilket också kan ha bidragit till problemen. Det otjänliga provet ledde till avrådan från bad vid Breviksbadet under en vecka. För Valsjön och Fiskartorpet gjordes en annan bedömning eftersom vi hann få preliminära svar från omprovtagningarna som visade på bättre kvalitet. Alla tre baden hade tjänliga prover efter en vecka.

Provtagningsplanen för badvatten har följts, samtliga prov har kunnat tas inom utsatt tid. Omprovtagningarna som gjordes vid Fiskartorpet, Breviksbadet och Valsjön fungerade bra och proverna togs och rapporterades inom önskvärt tidsintervall.

MHA har inte fått in några klagomål gällande skötsel av baden. Vid tillsynen har det generellt sett bra ut. Vi har vid några tillfällen rapporterat in nedskräpning och riklig förekomst av fågelspillning. Kommunjägarna har arbetat aktivt för att minska antalet gäss.

Under sensommaren 2024 kom det rapporter om algblomningar längre ut i kustbandet men dessa nådde inte in till stränderna i Österåker. Det har heller inte förekommit några bräddningar av avloppsvatten som skulle inneburit risk för negativ påverkan av badvattenkvaliteten.